

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جغرافیای روستایی

(فرایندها، واکنش‌ها و تجربه‌های بازساخت روستایی)

تألیف

مایکل وودز

ترجمه

دکتر محمد رضا رضوانی، دانشیار دانشگاه تهران

صامت فرهادی

شماره مسلسل ۹۹۶۵

شماره انتشار ۳۱۷۹

انتشارات دانشگاه تهران

سرشناسه : وودز، مایکل
 عنوان و نام پدیدآور : جغرافیای روستایی (فرایندها، واکنش‌ها و تجربه‌های بازساخت روستایی) / Woods, Michael

مشخصات نشر : تهران : دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات، ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهری : ۵۵۲ ص: مصور، جدول، نمودار.
 فروست : شماره ؛ ۳۱۷۹.
 شابک : 978-964-03-6174-0
 یادداشت : چاپ دوم.
 وضعیت فهرست‌نویسی : فا.پا.
 یادداشت : Rural Geography: Processes, Responses, And Experiences In Rural Restructuring. عنوان اصلی:

یادداشت : واژه‌نامه
 یادداشت : کتابنامه: ص. [۵۱۱] - ۵۳۵.
 موضوع : روستاها-- اوضاع اجتماعی
 موضوع : جغرافیای سیاسی، عمران روستایی
 موضوع : جامعه‌شناسی روستایی، کشاورزی و دولت
 شناسه افزوده : رضوانی، محمدرضا، ۱۳۴۴- مترجم
 شناسه افزوده : فرهادی، صامت، مترجم
 شناسه افزوده : دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات.
 رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۸ ج۷/۵/۸۶ و HN۱۷/۵
 رده‌بندی دیویی : ۳۳۳/۷۶۱۵۰۹۱۷۲۲
 شماره کتابشناسی ملی : ۲۲۳۰۴۸۴

این کتاب مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان است. تکثیر کتاب به هر روش اعم از فتوکپی، ریسوگرافی، تهیه فایل‌های pdf، لوح فشرده، بازنویسی در وبلاگ‌ها، سایت‌ها، مجله‌ها و کتاب، بدون اجازه کتبی ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می‌شود.

عنوان: جغرافیای روستایی (فرایندها، واکنش‌ها و تجربه‌های بازساخت روستایی)

تألیف: مایکل وودز

ترجمه: دکتر محمدرضا رضوانی، صامت فرهادی

ویراستار: منصور نظام‌آبادی

نوبت چاپ: دوم

تاریخ انتشار: ۱۳۹۸

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مترجمان است»

«کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است»

بها: ۷۰۰۰۰۰ ریال

خیابان کارگر شمالی - خیابان شهید فرش فرشی مقدم - مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

پست الکترونیک: press@ut.ac.ir - تارنما: <http://press.ut.ac.ir>

پخش و فروش: تلفکس ۸۸۳۳۸۷۱۲

خلاصه فهرست مطالب

عنوان	صفحه
بخش اول: معرفی جغرافیای روستایی	۱
۱- تعریف روستا	۳
۲- شناخت روستا	۲۷
بخش دوم: فرایندهای بازساخت روستایی	۴۳
۳- جهانی شدن، تجدد و جهان روستایی	۴۵
۴- تحول کشاورزی	۶۹
۵- تغییر اقتصاد روستایی	۱۰۳
۶- تغییر اجتماعی و جمعیتی	۱۲۳
۷- تغییر اجتماعات محلی؛ بازساخت خدمات روستایی	۱۵۵
۸- تغییر زیست محیطی و نواحی روستایی	۱۸۵
بخش سوم: واکنش‌ها به بازساخت روستایی	۲۱۳
۹- سیاست روستایی و واکنش به بازساخت	۲۱۵
۱۰- توسعه و تجدید حیات روستایی	۲۴۱
۱۱- حکمروایی روستایی	۲۶۷
۱۲- فروش نواحی روستایی	۲۸۷
۱۳- حفاظت از نواحی روستایی	۳۱۱
۱۴- تضادهای روستایی	۳۵۱
بخش چهارم: تجربه‌های بازساخت روستایی	۳۶۹
۱۵- تغییر شیوه زندگی روستایی	۳۷۱
۱۶- زندگی در نواحی روستایی: مسکن، سلامت و جرایم	۳۸۵
۱۷- بلوغ و کهنسالی در نواحی روستایی	۴۰۹
۱۸- کار در نواحی روستایی	۴۲۷
۱۹- ابعاد پنهان زندگی روستایی؛ فقر و انزوای اجتماعی	۴۴۸
۲۰- زندگی روستایی، قومیت و هویت ملی	۴۶۷
۲۱- شیوه‌های بدیل زندگی روستایی	۴۸۷
بخش پنجم: نتیجه‌گیری	۴۹۹
۲۲- تفکر دوباره نسبت به روستا	۵۰۱

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
س.....	مقدمه
ص.....	مقدمه مترجمان

بخش اول: معرفی جغرافیای روستایی

۳.....	فصل اول: تعریف روستا
۳.....	مقدمه
۵.....	چرا تعریف روستا دشوار است؟
۷.....	تعاریف توصیفی
۱۳.....	تعاریف اجتماعی - فرهنگی
۱۵.....	روستا به عنوان یک مکان
۱۶.....	روستا به عنوان بازنمود اجتماعی
۲۱.....	نگرش‌ها به زندگی روستایی در دو روستای انگلیس؛ یک پژوهش موردی
۲۴.....	خلاصه
۲۷.....	فصل دوم: شناخت روستا
۲۷.....	مقدمه
۲۹.....	سنت جغرافیایی
۳۱.....	سنت جامعه‌شناختی
۳۲.....	سنت انسان‌شناختی
۳۵.....	رویکرد سیاسی - اقتصادی
۳۹.....	پژوهش‌های روستایی و تغییر فرهنگی
۴۱.....	خلاصه

بخش دوم: فرایندهای بازساخت روستایی

۴۵.....	فصل سوم: جهانی شدن، تجدد و جهان روستایی
۴۵.....	مقدمه
۴۷.....	تجدد، فناوری و تحول اجتماعی

فهرست / خ

۵۱	جهانی شدن و روستا
۶۶	خلاصه
۶۹	فصل چهارم: تحول کشاورزی
۶۹	مقدمه
۷۱	کالیفرنیا: آزمایشگاه کشاورزی سرمایه‌داری
۷۴	مداخله دولت در کشاورزی
۷۷	کشاورزی تولیدگرا
۸۳	بحران مزارع
۹۰	تحول پساتولیدگرا
۹۶	آینده کشاورزی
۹۹	خلاصه
۱۰۳	فصل پنجم: تغییر اقتصاد روستایی
۱۰۳	مقدمه
۱۰۴	جنگلداری، ماهیگیری و استخراج معدن: دارایی‌های متغیر در بخش اول
۱۰۸	صنعت کارخانه‌ای
۱۱۴	بخش خدمات در نواحی روستایی
۱۱۸	کار از راه دور در نواحی روستایی
۱۱۹	خلاصه
۱۲۳	فصل ششم: تغییر اجتماعی و جمعیتی
۱۲۳	مقدمه
۱۲۴	از شهرنشینی تا شهرگریزی
۱۲۵	فضای چرخشی جمعیت
۱۳۳	ارزیابی دوباره شهرگریزی
۱۴۳	ترکیب جدید طبقاتی در نواحی روستایی
۱۵۲	خلاصه
۱۵۵	فصل هفتم: تغییر اجتماعات محلی؛ بازساخت خدمات روستایی
۱۵۵	مقدمه
۱۵۶	اندیشه اجتماع محلی

۱۶۳	برچیده شدن خدمات روستایی
۱۷۴	دسترسی به خدمات و حمل و نقل عمومی روستایی
۱۷۹	غلبه بر انزوا: از سفارش پستی تا اینترنت
۱۸۲	خلاصه
۱۸۵	فصل هشتم: تغییر زیست محیطی و نواحی روستایی
۱۸۵	مقدمه
۱۸۶	زندگی روستایی و طبیعت
۱۹۰	کشاورزی و محیط زیست روستایی
۱۹۳	تخریب زیستگاه‌ها، گیاهان و جانوران
۱۹۸	آلودگی آبراهه‌ها
۲۰۰	فرسایش خاک و کاهش لایه‌های آبدار
۲۰۱	شهرنشینی و توسعه کالبدی نواحی روستایی
۲۰۶	تغییرات آب و هوا
۲۱۰	خلاصه

بخش سوم: واکنش‌ها به بازساخت روستایی

۲۱۵	فصل نهم: سیاست روستایی و واکنش به بازساخت
۲۱۵	مقدمه
۲۱۶	معمای سیاست روستایی
۲۲۱	فرایند سیاستگذاری
۲۲۹	جامعه سیاست روستایی
۲۳۲	مسایل سیاست روستایی
۲۳۹	خلاصه
۲۴۱	فصل دهم: توسعه و تجدید حیات روستایی
۲۴۱	مقدمه
۲۴۳	مداخله دولت و توسعه از بالا به پایین
۲۵۵	گردشگری غذا و بازارهای کشاورزی
۲۵۹	تجدید حیات شهرهای کوچک

۲۶۲	تنگناهای توسعه روستایی
۲۶۳	خلاصه
۲۶۷	فصل یازدهم: حکمروایی روستایی
۲۶۷	مقدمه
۲۶۸	از پدرسالاری تا حکمروایی
۲۷۳	ویژگی‌های حکمروایی روستایی
۲۸۱	موضوعات مطرح در حکمروایی روستایی
۲۸۳	خلاصه
۲۸۷	فصل دوازدهم: فروش نواحی روستایی
۲۸۷	مقدمه
۲۹۰	کالایی شدن روستا
۲۹۳	فضای تولید روستایی؛ جاذبه‌ای برای گردشگری
۲۹۶	کالایی شدن میراث روستایی
۳۰۲	چشم‌اندازهای روستایی تخیلی
۳۰۴	تجربه‌های ماجراجویی روستایی
۳۰۶	روستا به‌عنوان یک ابزار بازاریابی
۳۰۷	خلاصه
۳۱۱	فصل سیزدهم: حفاظت از نواحی روستایی
۳۱۱	مقدمه
۳۱۳	نواحی حفاظت‌شده
۳۳۰	برنامه‌ریزی کاربری اراضی و کنترل توسعه
۳۳۸	طرح‌های کشاورزی - محیطی
۳۴۵	حیوانات و محیط روستایی
۳۴۸	خلاصه
۳۵۱	فصل چهاردهم: تضادهای روستایی
۳۵۱	مقدمه
۳۵۵	مسئله توسعه در نواحی روستایی
۳۵۹	تضاد برای منابع روستایی

۳۶۱	شکار و شیوه زندگی روستایی
۳۶۵	خلاصه

بخش چهارم: تجربه‌های بازساخت روستایی

۳۷۱	فصل پانزدهم: تغییر شیوه زندگی روستایی
۳۷۱	مقدمه
۳۷۳	حکایت کشاورزان از بازساخت کشاورزی در نیوزیلند
۳۷۶	روایت روستاییان از تغییر اجتماع محلی در انگلستان جنوبی
۳۷۷	جغرافیای روستایی فراموش شده
۳۸۰	جنسیت و روستا
۳۸۳	خلاصه
۳۸۵	فصل شانزدهم: زندگی در نواحی روستایی؛ مسکن، سلامت و جرایم
۳۸۵	مقدمه
۳۸۶	مسکن روستایی
۳۹۶	بهداشت و سلامت روستایی
۴۰۱	جرایم و جوامع روستایی
۴۰۵	خلاصه
۴۰۹	فصل هفدهم: بلوغ و کهنسالی در نواحی روستایی
۴۰۹	مقدمه
۴۰۹	کودکی روستایی
۴۲۱	ساکنان سالمند روستایی
۴۲۵	خلاصه
۴۲۷	فصل هجدهم: کار در نواحی روستایی
۴۲۷	مقدمه
۴۲۹	جست‌وجوی کار در نواحی روستایی
۴۳۳	جنسیت و اشتغال روستایی
۴۳۷	کارگران مهاجر در اقتصاد روستایی
۴۴۰	آمدو شد روزانه

۴۴۴	خلاصه
۴۴۸	فصل نوزدهم: ابعاد پنهان زندگی روستایی؛ فقر و انزوای اجتماعی
۴۴۸	مقدمه
۴۵۱	شواهد فقر روستایی
۴۵۷	تجربه فقر روستایی
۴۶۳	خلاصه
۴۶۷	فصل بیستم: زندگی روستایی، قومیت و هویت ملی
۴۶۷	مقدمه
۴۶۹	زندگی روستایی و هویت ملی
۴۷۲	مسئله نواحی روستایی به عنوان فضای سفیدپوستان
۴۷۶	تجربه روستایی سیاه‌پوستان در آمریکا
۴۷۸	زندگی روستایی قوم نخست
۴۸۴	خلاصه
۴۸۷	فصل بیست و یکم: شیوه‌های بدیل زندگی روستایی
۴۸۷	مقدمه
۴۸۸	مسافران و زندگی روستایی
۴۹۲	اجتماعات روستایی بدیل
۴۹۴	اجتماعات روستایی ارتجاعی و ستیزه‌جو
۴۹۶	خلاصه

بخش پنجم: نتیجه‌گیری

۵۰۱	فصل بیست و دوم: تفکر دوباره نسبت به روستا
۵۰۱	نواحی روستایی متفاوت
۵۰۲	فرایندها، واکنش‌ها و تجربه‌ها
۵۰۶	تفکر دوباره به زندگی روستایی
۵۱۱	کتاب‌شناسی
۵۲۷	واژه‌نامه انگلیسی - فارسی

مقدمه

اگرچه در پیشینه جغرافیا آثار متنوعی با تأکید بر مناطق، زمین و اجتماعات محلی وجود دارد که می‌تواند «روستایی» تلقی شود، ظهور جغرافیای روستایی به‌عنوان قلمرو ویژه‌ای از تحقیقات جغرافیایی، به ۳۰ سال گذشته یا چیزی در همین حدود بر می‌گردد و فقط می‌توان تصور کرد که وقفه‌ای در دهه ۱۹۸۰ داشته است. در این دوره به نسبت کوتاه، گردآوری و بررسی‌هایی در زمینه ماهیت متغیر زندگی روستایی و نواحی روستایی انجام شده است و همچنین تلاش‌های قابل‌توجهی برای تهیه چارچوب‌ها و بینش‌های نظری وسیع‌تر در حوزه روستایی صورت گرفته است. این تلاش‌ها، گاهی مطمئن، گاهی متزلزل، با تأکید بر فضا، جامعه، سیاست، اقتصاد، فرهنگ و طبیعت (و ترکیبی از اینها) شناخت ما از روستا را تسهیل کرده است.

بسیاری از ما اکنون اعتقاد داریم که زمان خوبی است تا رویکردها و یافته‌های موجود را ارزیابی کنیم. چه چیزی درباره زندگی روستایی به‌عنوان موضوع مورد نظر، کانون فرایندها و ساختار اجتماعی یاد گرفته‌ایم و چگونه قادر به درک شرایط متفاوتی هستیم که زندگی روستایی در آن بازساخت و بازآفرینی می‌شود؟ تا چه اندازه جغرافیای روستایی ظرفیت تثبیت جایگاه خود و برقراری ارتباط به‌عنوان موضوعی مناسب در تحقیقات داشته است و تا چه اندازه جغرافیدانان روستایی توانایی مشارکت برای درک پدیده روستایی دارند؟ آیا جغرافیای روستایی به‌دلیل جاذبه رویایی و خاطره‌انگیز خود در رابطه با صفا و سادگی روستایی مورد توجه قرار گرفته است و آیا در کنار زدن پوشش فرهنگی روستاها به‌منظور آشکار ساختن مسایل پیچیده اجتماعی از جمله فقر و بی‌خانمانی در نواحی روستایی موفق بوده است؟

کتاب مایکل وودز اثری فوق‌العاده و مطلوب برای بررسی چنین فرایندهایی است. وی گزارش آشکار، هیجان‌انگیز، آموزنده و جذاب از بازساخت روستایی، هم در چارچوب فرایندها و هم در چارچوب فعالیت‌هایی که زیربنای روستا را تشکیل می‌دهند و همچنین واکنش‌های متنوع سیاسی، اقتصادی و اجتماعی - فرهنگی اتخاذشده در برابر تغییرات روستایی را ارائه می‌کند. مایکل وودز خود از متخصصان روستایی پیشتاز بوده که تحقیقات گسترده‌ای در زمینه سیاست‌های روستایی و حکمروایی انجام داده است، بنابراین وی در موقعیتی قرار دارد که می‌تواند تصویری از جایگاه هنر جغرافیای روستایی ارائه دهد. اما از آن مهم‌تر وی به موضوعاتی

فهرست / ش

پرداخته است که شاید نواحی روستایی را به کانون بحث‌های مهم‌تر، آینده تبدیل کند. فعالیت‌های سنتی تهیه غذا با موضوعات سیاسی و اخلاقی مرتبط با غذا، بهداشت و چشم‌انداز ترکیب شده است. صفا و سادگی روستایی تاکنون تحت تأثیر تصاویر مرگ، تخریب، بیهودگی بعد از شیوع بیماری تب‌برفکی قرار گرفته است. اکنون مصرف‌کنندگان شهری بر این موضوع اصرار دارند که قدرت تصمیم‌گیری بیشتری درباره غذا، زراعت، چشم‌انداز و حتی اصول اخلاقی فعالیت‌های روستایی سنتی مانند شکار داشته باشند. همچنین دولت‌های شهرمدار اصرار دارند که برای نواحی روستایی و جایگاه آن به‌عنوان منبعی برای تأمین مسکن و رشد اقتصادی قدرت تصمیم‌گیری داشته باشند. سیاست‌های اتخاذشده در بروکسل که سیاست مشترک کشاورزی (CAP) است به‌عنوان سیاست بی‌اساس برای اقتصاد روستایی تداوم دارد. در عوض، سیاست‌های مربوط به هویت روستایی بیش‌ازپیش پر سروصدا بوده، موقعیت مهمی را کسب کرده است.

شکی نیست که «روستا» و «نواحی روستایی»، به‌عنوان مکان‌های متمایز در زندگی بشری تداوم خواهند یافت و به همین اندازه هم به خوبی آشکار است که نواحی روستایی بسیار متفاوت و جغرافیای بسیار متفاوتی از نواحی روستایی وجود دارد. کتاب مایکل وودز چارچوب عالمانه‌ای دارد که به وسیله آن زمینه شناخت چگونگی شکل‌گیری بازساخت نواحی روستایی فراهم می‌شود. دغدغه وی این بوده که چنین شناختی باید از نظر سیاسی آگاهانه و متناسب باشد، هر چند که باید نسبت به تفاوت‌ها حساس و آزاد باشیم. امیدوارم شما این دغدغه را منتقدانه و اساسی بپذیرید، چرا که سلامت و جغرافیای روستایی آتی در واکنش شما و افراد مشابه به این موضوع بستگی دارد.

پل کلاک

دانشگاه بریستول - انگلستان

مقدمه مترجمان

اگر جغرافیای روستایی را علم شناخت، تبیین و بازساخت پدیده‌های مکانی - فضایی و یا عرصه‌های ساختاری و کارکردی در نواحی روستایی تعریف کنیم، این پدیده‌ها و عرصه‌ها در چند دهه اخیر با تحولات عمیق و گسترده‌ای مواجه شده‌اند. یکی از فرایندهایی که در این تغییرات کارکرد مهمی دارد فرایند جهانی‌شدن است که ساختار و کارکرد نواحی روستایی را در مناطق مختلف جهان کم‌وبیش متحول کرده و در واقع موجب بازساخت و یا شکل‌گیری ساخت‌های جدید شده است. این کتاب با چنین رویکردی، فرایندها و تجربه‌های بازساخت روستایی را معرفی کرده، سپس واکنش‌ها نسبت به آن را در برخی از کشورها و مناطق جهان بررسی می‌کند. در واقع رویکرد این کتاب متفاوت با کتاب‌هایی است که تاکنون در زمینه جغرافیای روستایی در داخل (سعیدی، ۱۳۷۵) و خارج از کشور (کلاک، ۱۹۸۵؛ گیلگ، ۱۸۹۹) تألیف شده است.

تجربه بازساخت تاکنون بیشتر در کشورهای توسعه‌یافته تجربه شده است و به‌همین دلیل مثال‌های این کتاب بیشتر مربوط به آمریکای شمالی و اروپاست. ولی واقعیت این است که در کشورهای در حال توسعه و حتی کمتر توسعه‌یافته نیز دست‌کم در فضاهای معینی از جمله در مناطق ساحلی و اطراف کلان‌شهرها تجربه بازساخت و واکنش به آن وجود دارد که البته چنین فضاهایی روز به‌روز در حال گسترش هستند. بنابراین مطالب این کتاب می‌تواند به پژوهشگران و برنامه‌ریزان روستایی در کشورهای در حال توسعه برای درک تحولات موجود، پیش‌بینی آن و نیز چگونگی واکنش به آن در آینده بسیار مفید و مؤثر باشد.

نویسنده کتاب آقای مایکل وودز استاد جغرافیای انسانی در مؤسسه جغرافیا و علوم زمین دانشگاه ولز در انگلستان است که دارای آثار متعددی در زمینه جغرافیای روستایی است. این کتاب بر بازساخت روستایی و فرایندهای جهانی‌شدن متمرکز است و می‌تواند برای کسانی که به موضوع تغییر روستایی علاقه‌مند هستند بسیار مفید باشد. این کتاب منبع جامعی در زمینه مطالعه اقتصاد روستایی و اجتماع روستایی است و با تمرکز بر موضوع بازساخت، تغییرات روستایی را تحلیل می‌کند.

فهرست / ض

این کتاب منبعی راهگشا برای دانشجویان مقاطع مختلف تحصیلی در رشته‌های جغرافیا، جامعه‌شناسی، کشاورزی، اقتصاد و برنامه‌ریزی منطقه‌ای است. همچنین با بررسی رویکردهای مفهومی عمده در مطالعات روستایی و با راهنمایی دانشجویان به مطالعات بیشتر و وب‌سایت‌ها، منبعی با ارزش برای مقاطع کارشناسی‌ارشد و دکتری نیز است. افزون بر این، استفاده از مثال‌های تطبیقی، ارائه فصل‌های کوتاه، استفاده از قاب‌ها و پژوهش‌های موردی و تعریف واژگان کلیدی، یک کتاب درسی در دسترس است.

این کتاب در پنج بخش و ۲۲ فصل تدوین شده است. بخش اول کتاب به معرفی جغرافیای روستایی می‌پردازد و فصل اول و دوم به ترتیب به تعریف روستا، شناخت و درک روستا اختصاص دارد. موضوع بخش دوم کتاب فرایندهای بازساخت روستایی است و در فصل‌های سوم تا هشتم جهانی‌شدن، تجدد و جهان روستایی، تحول کشاورزی، تغییر اقتصاد روستایی، تحول اجتماعی و جمعیتی، تغییر اجتماعات محلی و تغییر زیست‌محیطی و نواحی روستایی به ترتیب بحث می‌شود. در بخش سوم واکنش‌ها به بازساخت روستایی بررسی می‌شود و در قالب فصل‌های نهم تا چهاردهم به بحث سیاست روستایی و واکنش به بازساخت، توسعه و تجدید حیات روستایی، حکمروایی روستایی، فروش نواحی روستایی، حفاظت از نواحی روستایی و تضادهای روستایی پرداخته است. بخش چهارم کتاب به تجربه‌های بازساخت روستایی مربوط است و در قالب فصل‌های پانزدهم تا بیست‌ویکم موضوعات تغییر شیوه زندگی روستایی، زندگی در نواحی روستایی؛ مسکن، سلامت و جرایم، بلوغ و کهنسالی در نواحی روستایی، کار در نواحی روستایی، ابعاد پنهان زندگی روستایی؛ فقر و انزوای اجتماعی، زندگی روستایی، قومیت و هویت ملی، و شیوه‌های بدیل زندگی روستایی به ترتیب بحث و بررسی شده است. در آخر، بخش پنجم نتیجه‌گیری کتاب است و در قالب فصل بیست‌ودوم به موضوع تفکر دوباره نسبت به زندگی روستایی اختصاص دارد.

در اینجا بر خود لازم می‌دانیم از مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران که چاپ و انتشار این کتاب را برعهده گرفتند سپاسگذاری نماییم، از آقای دکتر ابراهیم مقیمی نماینده محترم دانشکده جغرافیا در شورای تخصصی انتشارات دانشگاه برای پیگیری چاپ کتاب، از

آقای رضا علی‌یاری که زحمت حروفچینی کتاب را بر عهده داشته و از دوست گرامی عبدالمجید قرنچیک که در طرح جلد کتاب با ایده‌های خود ما را همراهی کرده تشکر و قدردانی نمایم. همچنین از زحمات بی‌دریغ خانواده‌های محترم خود بابت تمام خوبی‌ها و دلگرمی‌ها نهایت تشکر را داشته و این اثر را به آنها تقدیم می‌نمایم.

امید است انتشار این کتاب بتواند در تقویت ادبیات جغرافیای روستایی و نیز برنامه‌ریزی و توسعه روستایی در کشور مفید باشد و افق‌های جدیدی را در مطالعات روستایی برای پژوهشگران باز نماید. در پایان از استادان گرانقدر، دانشجویان عزیز و دانش‌پژوهان محترم تقاضا می‌شود نارسائی‌ها و کاستی‌های موجود در ترجمه اثر را به مترجمان تذکر داده تا در ویرایش‌های بعدی مدنظر قرار گیرد.

محمد رضا رضوانی

rezvani@ut.ac.ir